

Cultura

TROBADA SOBRE L'IMPACTE CULTURAL DE L'ORDINADOR

Ordinador i art, a debat

Òbviament, tot allò que l'ordinador ens dóna és perquè algú li ho ha introduït. Però la introducció no és tasca d'una sola persona: l'acumulació de les aportacions de persones diverses fan que els resultats puguin ser imprevisibles per a cada persona en particular. No sabem on podem arribar».

Aquesta afirmació pertany a **Santiago Guillén**, director del Centre Divulgador de la Informàtica, ens participant en la Trobada sobre «L'escriptor i l'impacte cultural de l'ordinador» que els dies 2 i 3 de juliol ha tingut lloc a Barcelona.

Fa ja temps que la inclusió de l'ordinador com a eina que substitueix la tradicional màquina d'escriure mecànica ha estat qüestionada per lingüistes i semiòtics d'arreu del món. La possibilitat que ofereix la cibernètica en el camp de la creació ha estat posada a debat per la Generalitat de Catalunya, no tan sols pel que fa a l'estalvi —teòric— de feina a escriptors, periodistes, traductors i, sobretot, editors, sinó també pel que toca a la tasca creativa, a l'art i, com a conseqüència, a allò que pot afectar l'home i el seu futur.

Les distintes ponències que s'han exposat en el marc de la «Trobada» han il·lustrat el tema d'una forma prou significativa, atesa la importància que la cibernètica està adquirint dia a dia en l'escriptura. Noms com **Martí de Riquer**, **Margarida Aritzeta**, **Raül Guerra Garrido**, **Jaume Vallcorba-Plana**, **Lluís Racionero**, a part de **Louis-Philippe Hébert** i **Àngelo Swarz**, s'han deixat escoltar a l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, indret on han tingut lloc les jornades sobre l'impacte cultural de l'ordinador.

La «Trobada» ha consistit en diferents actes que, ben estructurats dins del marc de dos dies atapeïts de cultura, han apropiat el tema a debat a la intel·lectualitat del país i a tothom que estigués interessat en la qüestió.

L'acte inaugural va anar a càrrec del prestigiós lingüista especialitzat en els clàssics catalans, **Martí de Riquer**, que hi exposà la seva tesi sota el lema glo-

Estem vivint un canvi profund en la manera d'escriure. L'ordinador va substituint la màquina d'escriure. ^Modifiquen aquests girs la sintaxi, l'escriptura, l'art?

E. Fonts

Santiago Guillén. Ja a la tarda, **Augusto Roa Bastos** va exposar el seu estudi «Informatització de la cultura i/o culturització de la informàtica». També, el mateix dia 2, va efectuar-se el primer dels Tallers pràctics.

L'endemà divendres, van dur-se a terme tres interessants ponències, «Literatura i informàtica», «Création littéraire et informatique», i «Influsso del mondo dell'informatica nel linguaggio e la comunicazione sociale», a càrrec,

bal, «Una innovació canvia l'estil de la prosa». Més tard, una taula redona amb el tema genèric que defineix les jornades, o sigui, «L'escriptor i l'impacte cultural de l'ordinador», va ser moderada per **Oriol Pi de Cabanyes** i

respectivament, de **Lluís Racionero**, **Louis-Philippe Hébert** i **Àngelo Swarz**. Foren quaranta vuit hores de teoria i pràctica sobre l'ús i la incidència cultural de l'ordinador, les quals ens han apropiat una de les innovacions tecno-

lògiques que, aplicades a l'art, presenta encara una sèrie extensa d'interrogants i conseqüències encara difícils de calibrar.

L'ordinador i el processador de textos continua, però, sent una font de discrepàncies entre els més entusiastes i els més acèrrims detractors. Les posicions al respecte no són cautes o mesurades, sinó tot el contrari: desvetllen passions, d'una banda o de l'altra, difícilment conciliables. Per tant, no és d'estranyar que les opinions demanades sobre el tema hagin estat expressades amb contundència, ja en el cas dels aficionats a l'ús de la pantalla i el teclat cibernetics, o bé des del punt de vista dels fidels a l'escriptura manual o mecànica tradicional.

Evidentment, les dues actituds mereixen respecte i, ahora, tenen una dosi

sintaxi dels escriptors que van utilitzar l'eina innovadora, ja que els avantatges i els desavantatges de cada recent mètode —o, més aviat, les seves particulars característiques— van influir en la construcció de les frases i en la forma profunda d'expressar les idees.

Del que no hi ha dubte és que els editors, deixant de banda per un moment els artistes, són també una part implicada fortament en el tema. Molts d'ells ja han rebut originals de novel·les o traduccions en un senzill disquet que, si bé té la curiositat més o menys banal del seu volum, d'altra banda, els estalvia un dels passos més complexos a l'hora de confeccionar un llibre. És a dir, gaudeixen de l'avantatge de no haver de compaginar-ne ells les pàgines.

Dels literats de casa nostra que usen el processador de textos per a escriure les seves novel·les, contes o traduccions, cal citar **Montserrat Roig, Jaume Fuster, Isidre Grau, Baltasar Porcel, Lluís Racionero, Francesc Parcerisas, M. Antònia Oliver**, i un llarg etcètera. Els qui es decanten pel típic mecanoscrit són, entre d'altres, **Sergi Pàmies, Manuel de Pedrolo, Quim Monzó...** No hi ha, com pot comprovar-se, gaire consens.

Manuel de Pedrolo va afirmar que ell escriu a màquina, «ja que tinc tan mala lletra que, si ho fes a mà, ni jo mateix m'entendria». Respecte als ordinadors, es declara desconexedor del tema, «ja que ignoro els avantatges que pot oferir aquest instrument. Però, ¡compte!, això no vol dir que hi estigui en contra; que cadascú escrigui com vulgui, però, a mi, la veritat, no m'interessa».

Quim Monzó és un dels més aferrissats detractors de l'ordinador i, com en ell és habitual, ho assevera amb una nitidesa que és fora de dubtes: «Jo escric a màquina, però amb una màquina antiga, d'aquelles Olivetti tan altes, ja que tinc el costum de picar molt fort les tecles i, clar, si em posen ni que sigui una màquina electrònica, en les meves mans no dura, vaja, que ni un quart d'hora. No, mira, si jo no hi estic en contra; que algú vol fer servir l'ordinador, doncs, fantàstic, com si se'l vol guarnir amb diamants, què vols que et digui... No, si em sembla de puta mare, de veres. Però, a mi, el que m'interessa de veritat és la idea. El punt important és tenir una idea bona de la qual en puguis fer un conte o una novel·la; i, després, el resultat, el producte final. Que ho escriguis a màquina o en un rotllo de paper, tan se me'n dóna».

Preguntat sobre les exigències dels editors, **Monzó** respon que el seu ja li ho havia suggerit, però que no ho ha tingut en compte. «I, si m'hi obliguessin, que no és el meu cas, doncs te'n vas a un altre; no hi ha problema, i així te n'adones per a què et volien, si per escriptor o bé per la màquina».

Quant a la Trobada, va comentar que li semblava una «monyeria»; ara que, si la Generalitat, «que és qui té els calés, vol muntar un seminari sobre si canvia la sintaxi si escrius en màquina elèctrica o en màquina mecànica, perfecte, tu. Però, no sé, que facin el mateix sobre l'impacte de la cadira convencional sobre la cadira que té rodetes i que amb una mica d'impuls te'n vas a l'altra punta de l'habitació; estaria bé, això, també. O sobre el llit... Em sembla que era el **Fernàn-Gómez** que deia que li agradava escriure ajagut al llit: collonut; imagina't, «Seminari sobre l'impacte del catre en la sintaxi»... Uí, em caurà el pèl per tot això. Però, bé, això dels impactes em sembla una «monyeria», una «mariconada». El que de veritat m'importa és, d'una banda, la idea, i, de l'altra, el resultat, que quedi clar».

Jaume Vallcorba-Plana, editor, parla amb la mateixa efusió però sense la desimboltura que caracteritza a Quim Monzó. Segons **Jaume Vallcorba**, «l'ordinador és una eina, però suposa una actitud diferent davant del paper, ja que la percepció és també diferent. A més, simplifica molt la feina, potser en major grau per als assagistes i els crítics que no per als creadors». Immediatament, confessa que ell es considerava «un fan de la informàtica», i que, «des del punt de vista de l'editor, t'estalvies una quantitat immensa de feina, començant per l'editatge». També fa esment de la distinció d'un text escrit a màquina o amb ordinador: «Amb un processador, saps que mai no treballes amb textos definitius, i de ben segur que l'estil et canvia. Tot i que això no pot saber-se amb certesa, però t'acares al text amb una frescor distinta a la que tens si ho fas a màquina».

Jaume Vallcorba no s'està d'elogiar l'ordinador una volta rere l'altra: «En qüestió de segons pots recompondre un llibre complet, canviar el tipus de lletra, redistribuir blanc i espai... L'estalvi de temps és extraordinari i permet moltes més provatures. En si, no és creatiu, però permet experimentar més».

Com pot constatar-se, l'afirmació que encapçala aquestes línies és ben encertada: «No sabem on podem arribar».

•

M. Antònia Oliver, una de les escriptores que usen el processador de textos.

considerable d'arguments on recolzar i des d'on criticar-se. Estudis duts a terme per especialistes —**Martí de Riquer**, per exemple— asseguren que qualsevol substitució en l'estil on escriure ha promogut unes alteracions palpables en la